

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

№1(2)
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 476 sahifa,
20-yanvar, 2026-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapirjanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Woosyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Doniyorov S. M. – "Yangi O'zbekiston" va "Pravda Vostoka" gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari nomzodi (PhD)
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G'. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the Editorial Board of the newspapers "Yangi Uzbekiston" and "Pravda Vostoka", Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Candidate of Philological Sciences (PhD)

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan **№C-5669363** reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

Maktabga tayyorlov guruhi tarbiyalanuvchilarini maktab ta'limiga tayyorligini aniqlash	16
<i>Akramova Dildora Ergashboy qizi</i>	
Bola tarbiyasida o'yinning ahamiyati	21
<i>Choriyeva Durdona Anvarovna, O'ktamova Nasiba Ravshan qizi</i>	
O'quvchilarning loyiha-tadqiqot faoliyatini tashkil etishning ilmiy asoslari	25
<i>Sobirova Nilufar Azimboy qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida pedagogik jarayonni tashkil etish	29
<i>Choriyeva Durdona Anvarovna, Ko'zibayeva Nasiba O'tkir qizi</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda sensor tarbiyani rivojlantirish texnologiyalari	32
<i>Choriyeva Durdona Anvarovna, Allaberdiyeva Mardona O'tkirbek qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim yoshidagi bolalarni jismoniy tarbiyalash mazmuni va vazifalari.....	37
<i>Choriyeva Durdona Anvarovna, Mirsharfova Shahinabegim Saidabbos qizi</i>	
Gandbolchi sportchilarni jismoniy tayyorgarligida harakatli o'yinlarning tarbiyaviy rivojlantiruvchi vazifalari	41
<i>Ibodullayeva Munira Atabek qizi</i>	
Boshlang'ich sinflarda dars samaradorligini oshirishda noan'anaviy usullardan foydalanish samaradorligi.....	44
<i>Yusufaliyeva Gulnora Abduraxmonovna</i>	
Modern Requirements for a Teacher's Pedagogical Skills in the Context of Digital Transformation in Education.....	49
<i>Abira Bakhramova</i>	
Ta'lim muassasalarida o'smir yoshlarning ijtimoiylashuv jarayonini samarali tashkil etishga yordam beruvchi pedagogik omillar va shart-sharoitlar	54
<i>Artikova Gulnoza Xasanovna</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida iqtisodiy tarbiya berishning nazariy-pedagogik asoslari	57
<i>Mamadaliyeva Nilufar Bahodirovna</i>	
Kognitiv lingvistika va konseptologiya masalalari	60
<i>Meyliqulova Manzura Abdullayevna</i>	
Developing Law Students' Writing Competence Through the IRAC Method in Legal English Classes: A Comprehensive Study at TSUL.....	63
<i>Noila Mustafoeva</i>	
Tarixiy obidalarining restavratsiya jarayonlarining o'rganilish tarixi	67
<i>Ochilov Davron Bahodir o'g'li</i>	
Oliy ta'limda baholash jarayonini avtomatlashtirishda sun'iy intellekt texnologiyalarining qo'llanishi.....	72
<i>Ovxunov Iqboljon Abdunabiyevich, Mamadaliyeva Kamolaxon Xayrullo qizi</i>	
Tabiiy yorug'lik va barqaror energiya manbalarini integratsiyalashgan mini home loyihasi.....	76
<i>Djuraboyev Maqsudbek Karimbek o'g'li, Qodirjonov Oyatillo Abdulboqi o'g'li</i>	
Talabalarning tarixiy tafakkurini rivojlantirishda madaniy meros vositalarining pedagogik ahamiyati.....	80
<i>Rajabova Matluba Toshkentboy qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkiloti tarbiyachilarining umummadaniy kompetensiyalarini rivojlantirish texnologiyalari.....	83
<i>Saidova Nigora Olimovna, Jo'rayeva Nilufar Rustamjon qizi</i>	
Raqamli kommunikatsiyalarni o'smirlar shaxsiyatining rivojlanishiga ta'siri	86
<i>Shomurotova Nigoraxon Nabijonovna</i>	
Talabalarning chizma geometriya fanini mustaqil bilish faoliyatiga oid kompetensiyalarini "Visio" dasturi vositasida rivojlantirish metodikasi	90
<i>Tashimov Nurlan Erpolatovich</i>	

Shaxslararo munosabatlar – ijtimoiy pedagogik muammo sifatida.....	94
Uralova Muxabbat Sanjar qizi	
O'zbek tili darslarida raqamli ta'lim vositalaridan foydalanish tajribasi	98
Yuldasheva Dilnoza Bekmurodovna	
Психологическая готовность разведенных людей к вступлению в новый брак и приоритеты при выборе партнера.....	101
Саидвалиева Шодия Рихсихужа кизи	
Воспитание любви к прекрасному у дошкольников в развивающей предметно-пространственной среде: теоретико-методический аспект.....	107
Терехова Ольга Евгеньевна, Темирова Барно Кёмхоновна	
Методика формирования наблюдательности у детей 6–7 лет в процессе целенаправленных прогулок-наблюдений.....	111
Терехова Ольга Евгеньевна, Шокиржоновна Мохира Илхомжон кизи	
Bo'lajak tarbiyachilarni kasbiy pedagogik faoliyatga tayyorlash texnologiyalari	115
Artikbayeva Aziza Abror qizi	
Zamonaviy darslarda guruhlarda ishlash metodikasi	118
Berdiyeva Lobar Norqobulovna	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida faol rivojlantiruvchi muhitni tashkil etishda STEAM ta'lim texnologiyasidan foydalanish.....	120
Esanova Maysara Umirovna	
Logopediyada axborot texnologiyalarini qo'llash metodlari	124
Feruza Yusupova Akildjanovna	
Axborot texnologiyalarining ta'lim jarayonidagi o'rni va rivojlanish bosqichlari.....	130
Qodirov Farrux Ergash o'g'li, Allanazarova Anora Muxobir qizi	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining ilmiy-ijodiy kompetentsiyalarini rivojlantirish	134
Umarov Xusniddin	
Bo'lajak talabalarining individual yondashuv asosida kasbiy-ijodiy ko'nikmalarini rivojlantirish	138
Arslonova Gulsora Kurbonovna	
Ona tili darslarida til kompetentsiyasini kognitiv-semantik yondashuv asosida shakllantirish	142
Mo'minova Go'zalxon G'ulamjanovna	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining ijodiy tafakkurini rivojlantirishning pedagogik shart-sharoitlari	147
Maxliyo Turotova Erkin qizi	
Talabalarining kreativligini musiqiy-nazariy fanlar vositasida oshirish samaradorligi	153
Urinova Sabina Shuxrat qizi	
Imijning ijtimoiy-psixologik fenomen sifatida talqini	160
Jo'rayeva Sohibjamol Norqobilovna	
Inklyuziv kompetensiya tushunchasining ilmiy-nazariy asoslari	163
Abdubannobova Mahliyo Abdurashid qizi	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining ijtimoiy-emotsional kompetentsiyalarini rivojlantirish texnologiyalari	167
Abdurasulova Dilnoza Abdug'ani qizi	
Muxammas (taxmis) janrining o'zbek she'riyatidagi tarixiy taraqqiyoti va zamonaviy poetik talqinlari	170
Avazova Sitara	
Maktabgacha ta'lim tashkiloti va ota-onalar hamkorligining asosiy shakllari.....	173
Babayeva Dono Razzakovna, Erkinova Madinabonu Otabek qizi, Xolmatova O'g'lioy Tojiddin qizi	
Yangi taraqqiyot davrida talaba-yoshlarni oilaviy hayotga tayyorlashning ijtimoiy-pedagogik muammo sifatida	177
Botirova Zohida Doniyor qizi	
Logoritmikada sportga asoslangan o'yinlar	180
Dilfuza Ochilova Zayniddinovna	
Jismoniy tarbiyaning o'quvchilarning kognitiv rivojlanishiga ta'siri (Andijon shahridagi Prezident maktabi tajribasi asosida).....	184
Ibragimov Shuhratbek Iminjonovich	

Bolajak tarbiyachilarni tarbiyaviy faoliyatga tayyorlashda integrativ yondashuvning zaruriyati	188
Karimova Feruzaxon Zakirovna	
Effective Techniques of Teaching Foreign Language Classes: a Sample of The 4CS Method	191
Khaitmuratova Zarina Sobirdjanovna	
Maktabgacha yoshdagi bolalarni intellektual imkoniyatlarini tabiat bilan tanishtirish orqali shakllantirish ..	193
Maxmudova Durdona Mirkarimovna	
O'quvchilarning kasbiy ma'naviy dunyoqarashini shakllantirishning pedagogik xususiyatlari	196
Mutallibjonov Ma'rufjon	
Maktabgacha yoshdagi bolalarni kun tartibini to'g'ri tashkil etish	200
Muxtorova Mohira Ma'rufjon qizi	
Aksiologik yondashuv asosida altruistik ko'nikmalarni shakllantirish jarayonida ijtimoiy faoliyatni amalga oshirish	204
Norboyeva Moxigul Shavkat qizi	
O'smirlarda agressiv xulq-atvorini psixologik o'rganishning o'ziga xos xususiyatlari	207
Norqulova Dildora Shavkat qizi	
Raqamlashtirish jarayonida bo'lajak muhandislarni ishlab chiqarish-texnologik faoliyatiga tayyorlashning dasturiy-metodik ta'minoti	211
Nurov O'tkir Xudoyberdiyevich	
Zamonaviy pedagogik texnologiyalarni amaliyotga joriy etilish	214
O'roqova Zilola Salomovna	
Pedagogika ta'lim yo'nalishi talabalarida amaliy tayyorgarlik tushunchasi va uning mazmun-mohiyati.....	217
Qaramanov Obid Xudayberdiyevich	
Pedagoglar uchun sun'iy intellekt asosidagi shaxsiylashtirilgan ta'lim imkoniyatlari	221
Qarshiyev Jamshid Murotaliyevich	
Talabalarda psixologik moslashuvchanlikda refleksiya mohiyati va kognitiv qobiliyatni rivojlantirish samaradorligi.....	226
Ravshanova Nargiza Norboyevna	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida integrallashgan mashg'ulotlarni tashkil etish	230
S. Irisova	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida marketing faoliyatini tizimli tashkil etishning nazariy asoslari	233
Sadikova Dilafuz Xusanovna, Qo'chqorova Munisa Anvar qizi	
Maktabgacha yoshdagi bolalarning dialogik nutqini xalq ertaklari asosida rivojlantirish	237
Seitmuratova Venera Jumamuratovna, Abduraufova Muxayyo Xabibullo qizi	
Bolalarni maktabga tayyorlashda psixologik yondashuv	241
Seitmuratova Venera Jumamuratovna, Sanoqulova Gulasal Nurillo qizi	
Sun'iy intellektni tibbiy oliy ta'lim o'quv dasturlarini ishlab chiqishda qo'llash: innovatsion yondashuvlar va tajribalar	246
Toxirova Farida Olimjonovna	
Talabalarni estetik tarbiyalashda milliy xalq o'yinlaridan foydalanish modeli.....	251
Usarov Murodjon Mamarasul o'g'li	
Xalqaro kimyo olimpiadalariga o'quvchilarni tayyorlashda xalqaro baholash tadqiqotlariga asoslangan kreativ topshiriqlar va fanlararo integratsiyadan foydalanish metodikasi	254
Usmanov Baxtiyor Xabibullayevich	
Xoja (Sayyid Poshshoxoja ibn Abdulvahhobxo'ja) va uning asarlarining o'zbek nasridagi o'ri va ahamiyati.....	258
Valijonova Mahzunabonu	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlari boshqaruvida diversifikatsiya: tizimli yondashuv va rivojlanish strategiyalari	261
Xakimova Sevara Shavkat qizi	
STEAM texnologiyasini nodavlat ta'lim tashkilotlarida ommalashtirishning ijobiy tomonlari.....	264
Xalokova Maksudaxon Ergashevna, Melnikova Zaynura	
Muhammad Sodik Qoshg'ariy asarlarida ma'naviy-axloqiy tarbiya nazariyasi.....	267
Moxira Niyozqulova Nuraliyevna	

Sun'iy intellekt texnologiyalari asosida bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining ona tili fanini o'qitish kompetentligini rivojlantirish metodikasi (AQSh tajribasi).....	270
<i>Olimjonova Dilnavoz Maribjon qizi</i>	
Xalqaro baholash dasturlari mohiyati va ahamiyati	274
<i>Vohidova Ibodot Hurmatullayevna</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlari ta'lim-tarbiya jarayonida shaxsga yo'naltirilgan yondashuv.....	277
<i>Xujamiyarov Sa'dullo Choriyevich</i>	
Davlat-xususiy sheriklik asosidagi nodavlat maktabgacha ta'lim tashkilotlarida jamoatchilik nazorati samaradorligini oshirish mexanizmlarini takomillashtirish.....	281
<i>Xusanova Dilraboixon Botiraliyevna</i>	
Talabalarning jismoniy tayyorgarligida suzish mashg'ulotlarining ta'siri	285
<i>Zuxriddin Nasibovich Boboshev</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarni milliy-ma'naviy qadryatlar asosida tayyorlashning o'ziga xos xususiyatlari	289
<i>Abdullayev Muxammadimin Egamberdiyevich, Dadabayev Akramjon Askaraliyevich</i>	
Использование чат-ботов в образовательном процессе.....	294
<i>Мадаминова Наргизахон Жахонгир кизи</i>	
Формирование гендерной культуры детей старшего дошкольного возраста в контексте государственной стратегии Узбекистана	298
<i>Намазбаева Лола Закировна, Тиллабаева Малика Хабибуллаевна</i>	
STEAM технологии в дошкольном образовании	302
<i>Садикова Дилафруз Хусановна</i>	
Системная модель социально-эмоционального обучения в Узбекистане: интеграция подходов, основанных на школьном образовании и партнерстве семьи и школы	307
<i>Санакулова Нигора</i>	
Oila qurish yoshidagi talabalar psixologik xususiyatlari.....	311
<i>Qo'ziyeva Gulzoda Shermat qizi</i>	
Ingliz tili nutq faoliyati turlarini rivojlantirishda leksik-assotsiativ tarmoqlardan foydalanishning lingvodidaktik asoslari.....	315
<i>Mirzakamolova Maftuna Rahimjon qizi</i>	
Talabalarga ingliz tilidagi matnlarni kommunikativ metod yordamida o'qish texnikasini takomillashtirish usullari.....	318
<i>Mo'minova Mahliyo Axrorjonovna</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarini o'quvchilarning mantiqiy fikrlashini rivojlantirishda ona tili mashqlarining roli	321
<i>Boltayeva Guzal Tolibovna</i>	
Bo'lajak tarbiyachilarning kreativ kompetensiyalarini rivojlantirish	324
<i>Ziyayeva Umida Turaxodjayevna</i>	
Maktabgacha hamda boshlang'ich maktab yoshidagi bolalar jismoniy tarbiyasi tizimini modernizatsiya qilishning innovatsion istiqbollari	327
<i>A'zamov Ruhullo Mahmudjon o'g'li</i>	
Boshlang'ich sinflarda informatika fanini o'qitishning maqsadlari va vazifalari.....	333
<i>Alikulova Bibisora Abdulvokhobovna</i>	
Bola shaxsini rivojlantirishda axborot-kommunikatsion texnologiyalarning pedagogik ahamiyati	336
<i>Azimova Dilnoza Sherzodovna</i>	
Raqamli didaktika sharoitida oliy ta'limni raqamlashtirishning nazariy asoslari va pedagogik xususiyatlari	339
<i>Berdikulova Shaxnoza Erkinjon qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining aqliy qobiliyatini shakllantirishda dars va darsdan tashqari mashg'ulotlarda shaxmat o'yinidan foydalanish imkoniyatlar	343
<i>Boboqulov Chori Urolovich</i>	

O'zbek tilidagi "kasb-hunar" va "lavozim-amal" konseptlarining hozirgi zamon o'zbek tili konseptosferasidagi o'rni	348
Dexqonova Muattarxon Ilxomovna	
O'quv jarayonida ijtimoiy tarmoqlar orqali bilim almashishning didaktik imkoniyatlari va metodologik asoslari	352
Ernazarov Alisher Ergashevich, Pimkulova Stora Boltayevna	
"Intellekt xarita" yordamida o'quvchilarga qattiq jismlarning solishtirma issiqlik sig'imini mavzusini tushuntirish va ularning to'la fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirish	358
Eshboboyeva Muxlisa Zavqiy qizi	
Inklyuziv ta'lim texnologiyalari	363
Fayzullayeva Shoira Shorahmatovna	
Oliy pedagogik ta'lim tizimida hamkorlikda ta'lim nazariyasi va amaliyoti	366
Hojiyeva Zulfiya O'ktamovna	
Hikoya tuzishga o'rgatish maktabgacha yoshdagi bolalarning bog'lanishli nutqini rivojlantirishning muhim vositasi sifatida	369
Imixanova Nodira Saidburxon qizi	
Professional Competency Development of Future English Language Teachers: A Framework for the 21 st Century	374
Kamoldin Tadjiboyev	
Bo'lajak tarbiya fani o'qituvchilarining kasbiy tayyorgarligi jarayonida raqamli texnologiyalardan foydalanishning nazariy asoslari	378
Nosirova Dildfuza	
Inklyuziv sinf muhitida zaif eshituvchi bolalar bilan musiqa mashg'ulotlarini tashkil etishning nazariy yondashuvlari	383
Qizlarxon Isomova	
Raqamli ta'lim muhitida mustaqil ta'limni rivojlantirishda zamonaviy texnologiyalar	389
Shabdullayeva Lazokatxon Orifbekovna	
Boshlang'ich sinflarda perimetr, yuza va hajmni o'rganish metodikasi samaradorligini shakllantirish	392
Shodmonova Madina Otabek qizi	
Chiziqli operatorlarning spektral xossalari	398
Sultonboyeva Zuhra Bobomurod qizi	
Qisqa masofaga yuguruvchilar ish qobiliyatini oshirish usullari	402
Utayev Z. M.	
Neyropedagogik yondashuv asosida 9–11 yoshli o'quvchilarda ingliz tilida matnni o'qib tushunish ko'nikmalarini rivojlantirishda ijro funksiyalarining o'rni	408
Xolboyeva Nodiraxon Abdumalik qizi	
Bo'lajak o'qituvchilarni kasbiy faoliyatga tayyorlash muammosining dolzarbligi	413
Yo'ldosheva Dilnura Nizomjon qizi	
Bo'lg'usi tarbiyachilarda grafik organayzerlar vositasida ekologik tarbiyani shakllantirish usullari	416
O. Xo'janiyozova, Yuldashova Sanamjon Bobomurod qizi	
Взаимодействие воспитателей и родителей в процессе формирования нравственных представлений дошкольников	419
Жураева Наргиза Таировна, Абдуллаева Халимахон Дилёрна	
Развитие государственно-частного партнёрства в сфере дошкольного образования Республики Узбекистан	423
Курбанова Нуржамал Бахбергеновна	
Talaba qizlarning jismoniy va funksional tayyorgarligini shakllantirishning ilmiy metodologik asoslari	426
M. M. Ma'rufov, Sh. R. Ma'rufova	
Развитие языковых навыков у дошкольников через игровые методы обучения английскому языку	430
Садикова Шоиста Акбаровна	

“Ўзбекский текст в русской литературе XX–XXI веков...”	433
Сулаймонова Дурдонахон Равшан кизи, Иванова Ирина Николаевна	
Механизмы использования цифровых педагогических технологий для обеспечения непрерывности образовательного процесса учащихся начальных классов в условиях длительного лечения.....	437
Турсунова Д. З., Холлиева Н. Х.	
Патриотическое воспитание будущих педагогов: совершенствование методики формирования любви к родине в условиях профессиональной подготовки	440
Шарипова Холида Дехкановна	
Sun'iy intellekt texnologiyalarining oliy ta'limdagi ahamiyati: universitet talabalari va ta'lim sifatiga ta'siri, global o'zgarishlar.....	444
Mambetniyazov Maksetbay Torebekovich	
Interpretable Artificial Intelligence in Pedagogical Diagnostics and Math Performance Prediction: A Systematic Review of Applications in International Standardized Assessments.....	449
Diana Dushabaeva	
Ona tili ta'limida intellektual ta'lim tizimlaridan foydalanishning metodik tamoyillari (boshlang'ich ta'lim yo'nalishi misolida).....	454
Djakbarova Mahliyo Ibraximjonovna	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining ingliz tilidagi kommunikativ kompetensiyani multimedia vositalari asosida shakllantirishning metodik shart-sharoitlari.....	457
Moxinur G'ulomova Inomjon qizi	
Talaba qizlarda ijtimoiy faolligini rivojlantirishning pedagogik asoslari.....	462
Nurmatova Nargiza Ulug'bekovna	
Raqamli ta'lim muhitida mustaqil ta'lim kompetensiyasini shakllantirishning nazariy asoslari	466
Utayeva Iroda Baxodirovna, Ochilova Namuna Mirzohid qizi	
Interaction Between Teacher and Students in the Process of Mastering University Subjects.....	469
Sadriyev Nizom Najmiddinovich, Usarov Nuriddin	
Концептуальные подходы к исследованию конкурентоспособности университетов	472
Менглиева Индира Баходировна	

BOSHLANG'ICH SINIF O'QUVCHILARINING INGLIZ TILIDAGI KOMMUNIKATIV KOMPETENSIYANI MULTIMEDIA VOSITALARI ASOSIDA SHAKLLANTIRISHNING METODIK SHART- SHAROITLARI

Moxinur G'ulomova Inomjon qizi
Namangan davlat universiteti
2-kurs doktorant

Annotatsiya: Maqolada boshlang'ich sinf o'quvchilarining ingliz tilidagi kommunikativ kompetensiyasini multimedia vositalari yordamida shakllantirishning metodik shart-sharoitlari tadqiq etilgan. Zamonaviy ta'limda multimedia texnologiyalarining o'rni, ularning didaktik imkoniyatlari hamda boshlang'ich ta'lim jarayonida qo'llanilishining o'ziga xos xususiyatlari tahlil qilingan. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, multimedia vositalarining to'g'ri tanlanishi va metodik jihatdan asoslangan holda qo'llanilishi boshlang'ich sinf o'quvchilarining og'zaki va yozma nutq ko'nikmalarini rivojlantirishda yuqori samaradorlikka erishish imkonini beradi.

Kalit so'zlar: kommunikativ kompetensiya, multimedia vositalari, boshlang'ich ta'lim, ingliz tili, metodik shart-sharoitlar, interfaol ta'lim, didaktik tamoyillar, raqamli ta'lim resurslari.

Abstract: The article examines the methodological conditions for forming communicative competence in English among primary school students through the use of multimedia tools. The role of multimedia technologies in modern education, their didactic capabilities, and the specific features of their application in the primary education process are analyzed. The results of the study indicate that the correct selection and methodologically grounded use of multimedia tools make it possible to achieve high efficiency in developing the oral and written speech skills of primary school students.

Key words: communicative competence, multimedia tools, primary education, English, methodological conditions, interactive education, didactic principles, digital educational resources.

Аннотация: В статье исследуются методические условия формирования коммуникативной компетенции на английском языке у учащихся начальной школы с использованием мультимедийных средств. Анализируется роль мультимедийных технологий в современном образовании, их дидактические возможности, а также особенности использования в процессе начального образования. Результаты исследования показывают, что правильный выбор и методически обоснованное использование мультимедийных средств позволяет достичь высокой эффективности в развитии устной и письменной речи учащихся начальной школы.

Ключевые слова: коммуникативная компетенция, мультимедийные средства, начальное образование, английский язык, методические условия, интерактивное образование, дидактические принципы, цифровые образовательные ресурсы.

KIRISH

Zamonaviy jahon ta'lim tizimining ustuvor yo'nalishlaridan biri bo'lgan xorijiy tillarni o'rgatish jarayonida kommunikativ kompetensiyaning shakllanishi muhim ahamiyat kasb etadi. Jahon Iqtisodiy Forumining 2020-yilgi ma'lumotlariga ko'ra, XXI asr ko'nikmalari qatorida ko'p tilli kommunikatsiya qobiliyati birinchi o'ntalikka kiradi ^[1].

Ayni paytda O'zbekiston Respublikasida xorijiy tillar, xususan, ingliz tilini o'rganishga alohida e'tibor qaratilayotgani, shu jumladan, boshlang'ich sinf o'quvchilarining kommunikativ kompetensiyasini shakllantirish masalasi dolzarb pedagogik vazifalardan biriga aylanmoqda. Boshlang'ich maktab yoshidagi bolalarning psixologik xususiyatlari, ularning vizual va audio-vizual materiallarni tezkor qabul qilish qobiliyati, o'yin va interfaol faoliyatga moyilligi multimedia texnologiyalarini ta'lim jarayoniga tatbiq etishning mustahkam asosini yaratadi.

Jahon tajribasida multimedia vositalari nafaqat motivatsiyani oshirish, balki til o'rganish samaradorligini sezilarli darajada oshiruvchi vosita sifatida tan olinmoqda. Biroq multimedia texnologiyalarining didaktik potensialini to'liq amalga oshirish uchun maxsus metodik shart-sharoitlar zarur bo'lib, ularning aniq belgilanishi va amaliyotda qo'llanilishi muhim ahamiyatga ega. Mazkur tadqiqotning maqsadi boshlang'ich sinf o'quvchilarining ingliz tilidagi kommunikativ kompetensiyasini multimedia vositalari asosida samarali shakllantirish uchun zarur bo'lgan metodik shart-sharoitlarni aniqlash va asoslashdan iborat.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Tadqiqot jarayonida qiyosiy-tahliliy, tizimli yondashuv, kontent-analiz va pedagogik modellashtirish metodlaridan foydalanildi. O'zbek, rus va xorijiy manbalardan iborat ilmiy-pedagogik adabiyotlar majmuasi tanqidiy tahlil qilindi. Kommunikativ kompetensiya tushunchasiga N. Chomsky tomonidan asos solingan bo'lib, keyinchalik D. Hymes, M. Canale va M. Swain tomonidan til ta'limiga moslashtirildi [3].

Zamonaviy ilmiy adabiyotlarda kommunikativ kompetensiya lingvistik, pragmatik, diskursiv va strategik komponentlarni o'z ichiga oluvchi murakkab ko'nikmalar tizimi sifatida talqin etiladi. Multimedia ta'limining nazariy asoslari R. Mayer tomonidan ishlab chiqilgan Multimedia ta'limining kognitiv nazariyasi (Cognitive Theory of Multimedia Learning) bilan bog'liq bo'lib, u ikki kanalli ishlov berish, cheklangan quvvat va faol ishlov berish tamoyillariga asoslanadi [4].

Ushbu nazariyaga ko'ra, multimedia vositalari vizual va verbal kanallar orqali bir vaqtning o'zida ta'sir ko'rsatib, kognitiv yukni optimallashtiradi va o'rganish samaradorligini oshiradi. J. Sweller tomonidan taqdim etilgan Kognitiv yuk nazariyasi (Cognitive Load Theory) multimedia materiallarni loyihalashda keraksiz kognitiv yukni kamaytirishning ahamiyatini ta'kidlaydi [5].

Boshlang'ich ta'limda multimedia texnologiyalarini qo'llash bo'yicha xorijiy tadqiqotchilar tomonidan olib borilgan empirik tadqiqotlar ijobiy natijalarni ko'rsatmoqda. S. Grgurović, M. Chapelle va M. C. Shelley tomonidan olib borilgan metaanaliz kompyuter vositasida til o'rganish (Computer-Assisted Language Learning – CALL) an'anaviy usullarga nisbatan statistik jihatdan yuqoriroq natijalarga erishishini tasdiqladi [6].

Rossiyalik tadqiqotchi A. N. Bogomolova multimedia texnologiyalarining boshlang'ich sinf o'quvchilarida emotsional motivatsiyani oshirish va til hissini rivojlantirishdagi ijobiy ta'sirini aniqladi [7].

O'zbek tadqiqotchilari, jumladan, M. A. Rasulov va G. N. Xolmatova tomonidan olib borilgan tadqiqotlar milliy kontekstda multimedia vositalarining samaradorligini tasdiqlagan [8].

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Metodik shart-sharoitlar tushunchasi pedagogik jarayon samaradorligini ta'minlovchi tashqi va ichki omillar majmuini anglatadi. Multimedia vositalari asosida kommunikativ kompetensiyani shakllantirish kontekstida bu shart-sharoitlar texnologik, didaktik, psixologik va tashkiliy-metodik komponentlarni qamrab oladi. Texnologik komponent zamonaviy multimedia vositalari va raqamli resurslarning mavjudligi hamda ularning sifatini, didaktik komponent multimedia materiallarining ta'lim maqsadlariga mosligi va pedagogik tamoyillarga rioya qilinishini, psixologik komponent yosh xususiyatlari hamda individual farqlarni hisobga olishni, tashkiliy-metodik komponent esa ta'lim jarayonini samarali tashkil etish usul va shakllarini nazarda tutadi. Ushbu komponentlar o'zaro bog'liq holda kommunikativ kompetensiyaning barcha tarkibiy qismlarini – tinglab tushunish, gapirish, o'qish va yozish ko'nikmalarini – kompleks rivojlantirishga xizmat qiladi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Adabiyotlar tahlili va mavjud pedagogik tajribalarni o'rganish asosida boshlang'ich sinf o'quvchilarining ingliz tilidagi kommunikativ kompetensiyasini multimedia vositalari yordamida shakllantirish uchun zarur bo'lgan metodik shart-sharoitlar tizimi ishlab chiqildi.

Birinchi guruh shart-sharoitlar texnologik-instrumental xarakterga ega bo'lib, ular ta'lim muhitining moddiy-texnik ta'minoti bilan bog'liq. Bular qatoriga zamonaviy kompyuter texnikasi, interaktiv doska, planshet qurilmalari, audio va video uskunalar, shuningdek, boshlang'ich sinf o'quvchilarining yosh xususiyatlariga moslashtirilgan maxsus dasturiy ta'minot va raqamli ta'lim platformalari kiradi.

Ikkinchi guruh didaktik-metodik shart-sharoitlar hisoblanadi va ular multimedia materiallarining ta'lim maqsadlariga, dastur talablariga hamda didaktik tamoyillarga muvofiqligi bilan belgilanadi.

Uchinchi guruh psixologik-pedagogik shart-sharoitlar bo'lib, bolalarning yosh va individual-psixologik xususiyatlarini hisobga olish, ijobiy motivatsiya muhiti yaratish, emotsional qo'llab-quvvatlash hamda o'quvchilarning faol subyekt pozitsiyasini ta'minlashni o'z ichiga oladi.

To'rtinchi guruh tashkiliy-metodologik shart-sharoitlar sifatida ta'lim jarayonining maqsadga muvofiq tashkil etilishi, multimedia vositalaridan samarali foydalanish metodikasi, darslarning tuzilishi va o'qituvchilarning kasbiy kompetentligi bilan bog'liqdir.

Multimedia vositalarining turlari va ularning kommunikativ kompetensiya komponentlarini rivojlantirishdagi imkoniyatlari tahlil qilindi. Interaktiv dasturlar va ta'lim o'yinlari (Duolingo, Kahoot, Quizlet) grammatik strukturalarni o'zlashtirishda va leksik boylikni oshirishda, video hamda audio materiallar (multifilmlar, qo'shiqlar, hikoyalar) tinglab tushunish va talaffuz ko'nikmalarini shakllantirishda, virtual reallik va augmented reality texnologiyalari esa immersiv til muhitini yaratib, kommunikatsiya situatsiyalarini modellashtirishda yuqori samaradorlik ko'rsatadi. Digital storytelling usuli o'quvchilarda ijodiy fikrlash va og'zaki nutq ko'nikmalarini rivojlantirishda, multimedia prezentatsiyalar esa mavzularni vizualizatsiya qilish va tushuntirish jarayonini qiziqarli hamda tushunarli qilishda muhim rol o'ynaydi.

Quyida keltirilgan birinchi jadval multimedia vositalarining turli xillarini va ularning kommunikativ kompetensiyaning asosiy komponentlarini rivojlantirishdagi didaktik funksiyalarini umimlashtiradi.

1-jadval: Multimedia vositalarining turlari va kommunikativ kompetensiya komponentlarini rivojlantirishdagi funksiyalari

Multimedia vositasi	Tinglab tushunish	Gapirish	O'qish	Yozish	Asosiy didaktik funksiya
Interaktiv dasturlar va o'yinlar	++	+	++	+	Motivatsiya, mashq, mustahkamlash
Video va audio materiallar	+++	++	+	-	Autentik nutq namunalari, fonetik ko'nikmalar
Virtual/augmented reality	++	+++	+	+	Immersiv muhit, kommunikativ situatsiyalar
Digital storytelling platformalari	+	+++	++	+++	Ijodiy fikrlash, narrativ ko'nikmalar
Multimedia prezentatsiyalar	++	+	+++	+	Vizualizatsiya, tushuntirib berish
Onlayn testlar va baholash tizimlari	+	-	++	++	Monitoring, qayta aloqa

Shartli belgilar: +++ yuqori ta'sir, ++ o'rtacha ta'sir, + past ta'sir, - minimal ta'sir

Metodik shart-sharoitlarning samaradorligini ta'minlash uchun bir qator tamoyillar belgilandi.

Birinchiidan, multimedia vositalarini tanlashda yoshga muvofiqlik tamoyiliga rioya qilish zarur, ya'ni 6–10 yoshli bolalarning idrok etish, diqqatni jamlash va xotira xususiyatlarini hisobga olish lozim. Boshlang'ich sinf o'quvchilari uchun 5–7 daqiqadan ortiq bo'lmagan qisqa videolavhalar, yorqin vizual komponentli interaktiv topshiriqlar hamda o'yin elementlari bilan boyitilgan materiallar optimal hisoblanadi.

Ikkinchiidan, multimedia komponentlarini muvozanatlash tamoyili muhim ahamiyatga ega – haddan tashqari vizual effektlar, animatsiyalar va ovozli ta'sirlar kognitiv yukni oshiradi hamda asosiy o'quv materialidan chalg'itadi ^[9].

Uchinchiidan, pedagogik maqsadga yo'naltirilganlik tamoyili multimedia vositalarini tanlash va qo'llashda texnologik yangilik emas, balki aniq ta'lim natijalari asosiy mezon bo'lishini nazarda tutadi.

To'rtinchiidan, interaktivlik va faollik tamoyili o'quvchilarning passiv iste'molchi emas, balki faol ishtirokchi bo'lishini ta'minlaydi.

Beshinchiidan, izchillik va tizimlilik tamoyili multimedia vositalaridan tasodifiy emas, balki maqsadli, ketma-ket va tizimli foydalanishni talab qiladi. Boshlang'ich sinf o'quvchilarining kommunikativ kompetensiyasini rivojlantirishda multimedia vositalaridan samarali foydalanish metodikasi bir necha bosqichlarni o'z ichiga oladi.

Tayyorgarlik bosqichida o'qituvchi o'quv maqsadlariga mos multimedia resurslarini tanlaydi, ularning texnik jihatdan ishlashini tekshiradi va dars tuzilmasiga moslashtirilgan holda integratsiyalaydi.

Motivatsion-orientatsiyalash bosqichida multimedia vositalari yordamida o'quvchilarda qiziqish uyg'otiladi, mavzuga yo'naltiriladi hamda muammoli vaziyat yaratiladi.

Operatsion-faoliyat bosqichida o'quvchilar multimedia vositalari bilan bevosita ishlaydilar – interaktiv topshiriqlarni bajaradilar, video va audio materiallarni tinglab tahlil qiladilar, virtual muhitda kommunikativ vaziyatlarni modellashtiradilar.

Nazorat-baholash bosqichida multimedia test tizimlari, raqamli portfolio va boshqa baholash vositalari yordamida o'zlashtirilganlik darajasi aniqlanadi hamda qayta aloqa ta'minlanadi.

Refleksiv-analitik bosqichda o'quvchilar o'z faoliyatlarini baholaydilar, o'qituvchi esa multimedia vositalaridan foydalanish samaradorligini tahlil qiladi.

Quyida keltirilgan ikkinchi jadval multimedia vositalari yordamida dars bosqichlarini tashkil etishning tavsiya etiladigan tuzilmasini aks ettiradi.

2-jadval: Multimedia vositalari asosida boshlang'ich sinf ingliz tili darsining tuzilishi

Dars bosqichi	Davomiylat (daq)	Multimedia vositasi	Metodik vazifa	Faollik turi
Tashkiliy va motivatsion	3-5	Qisqa animatsion video, interaktiv o'yin	Qiziqish uyg'otish, mavzuga kirish	Ommaviy ko'rish/ ishtirok
Yangi material bilan tanishish	8-10	Multimedia prezentatsiya, video lavha	Tushunchalar kiritish, namuna ko'rsatish	Kuzatish, taqlid qilish
Mashq va mustahkamlash	12-15	Interaktiv mashqlar, o'yinli dasturlar	Ko'nikmalarni shakllantirish	Individual/guruhli ish
Qo'llash va ijodiy faoliyat	8-10	Digital storytelling, virtual muhit	Kommunikativ vaziyatlar yaratish	Juftlik/guruhli loyiha
Nazorat va baholash	3-5	Onlayn test/viktorina	Monitoring, qayta aloqa	Individual baholash
Yakunlash va refleksiya	2-3	Interaktiv ovoz berish, emoji reaksiya	O'z-o'zini baholash	Ommaviy muloqot

O'qituvchilarning multimedia kompetentligi alohida muhim metodik shart-sharoit sifatida ko'rib chiqildi. Pedagog nafaqat multimedia vositalaridan texnik jihatdan to'g'ri foydalanishi, balki ularning didaktik potensialini anglash, o'quv jarayoniga maqsadga muvofiq integratsiya qilish, yoshga mos kontentni tanlash va yaratish hamda multimedia muhitida samarali pedagogik muloqot yuritish ko'nikmalariga ega bo'lishi zarur ^[10].

Shuningdek, raqamli xavfsizlik, axloqiy masalalar va mualliflik huquqlariga rioya qilish kompetensiyalari ham muhim hisoblanadi. Multimedia vositalaridan foydalanishning salbiy oqibatlar va ularning oldini olish choralari ham ko'rib chiqildi. Haddan tashqari ekran vaqti, noto'g'ri ergonomik sharoitlar, pedagogik nazoratning yo'qligi kabi omillar o'quvchilarning jismoniy va psixologik salomatligiga salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin. Shu munosabat bilan sanitariya-gigiyenik normalarga rioya qilish, turli xil faoliyat turlarini muvozanatlash, an'anaviy va raqamli vositalarni kombinatsiyalash zaruriyati ta'kidlanadi.

XULOSA

Boshlang'ich sinf o'quvchilarining ingliz tilidagi kommunikativ kompetensiyasini multimedia vositalari asosida shakllantirish zamonaviy ta'limning istiqbolli yo'nalishi bo'lib, u maqsadga muvofiq metodik shart-sharoitlar yaratilganda yuqori samaradorlikka erishish imkonini beradi.

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, multimedia texnologiyalarining didaktik potentsiali to'liq amalga oshirilishi uchun texnologik-instrumental, didaktik-metodik, psixologik-pedagogik va tashkiliy-metodologik shart-sharoitlarning kompleks tizimi zarur. Ushbu shart-sharoitlar yoshga muvofiqlik, multimedia komponentlarini muvozanatlash, pedagogik maqsadga yo'naltirilganlik, interaktivlik va tizimlilik tamoyillari asosida amalga oshirilishi lozim.

Multimedia vositalarining turli xillari – interaktiv dasturlar, video va audio materiallar, virtual reallik texnologiyalari, digital storytelling platformalari – kommunikativ kompetensiyaning turli komponentlarini rivojlantirishda o'ziga xos imkoniyatlarga ega. Ularning samarali qo'llanilishi darsning aniq tuzilishi, bosqichma-bosqich tashkil etilishi va o'qituvchining yuqori multimedia kompetentligi bilan ta'minlanadi. Shu bilan birga, multimedia vositalaridan foydalanishda gigiyenik normalar, pedagogik nazorat va an'anaviy usullar bilan muvozanatga alohida e'tibor qaratish zarur.

Istiqbolli tadqiqotlar yo'nalishlari sifatida multimedia vositalari asosida ishlab chiqilgan konkret metodik tizimlarning tajriba-sinov orqali samaradorligini tekshirish, sun'iy intellekt va adaptiv ta'lim texnologiyalarini integratsiyalash imkoniyatlarini o'rganish, shuningdek, o'qituvchilarning multimedia kompetentligini rivojlantirish dasturlarini yaratish tavsiya etiladi.

Zamonaviy raqamli ta'lim resurslari to'g'ri metodik asosda qo'llanilganda boshlang'ich sinf o'quvchilarining ingliz tilidagi kommunikativ kompetensiyasini shakllantirish jarayonini sifat jihatidan yangi bosqichga ko'tarishi mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. World Economic Forum. The Future of Jobs Report 2020. Geneva: WEF, 2020. 163 p.
2. Canale M., Swain M. Theoretical bases of communicative approaches to second language teaching and testing // Applied Linguistics. 1980. Vol. 1. No. 1. P. 1-47.
3. Mayer R. E. Multimedia Learning. 2nd ed. Cambridge: Cambridge University Press, 2009. 318 p.
4. Sweller J. Cognitive load theory, learning difficulty, and instructional design // Learning and Instruction. 1994. Vol. 4. No. 4. P. 295-312.
5. Grgurović M., Chapelle C. A., Shelley M. C. A meta-analysis of effectiveness studies on computer technology-supported language learning // ReCALL. 2013. Vol. 25. No. 2. P. 165-198.
6. Богомолова А. Н. Формирование иноязычной коммуникативной компетенции младших школьников на основе мультимедийных технологий: дис. ... канд. пед. наук. М., 2018. 198 с.
7. Расулов М. А., Холматова Г. Н. Бошланғич синф ўқувчиларига инглиз тилини ўргатишда замонавий ахборот технологияларидан фойдаланиш // Педагогик маҳорат. 2021. № 3. Б. 145-149.
8. Clark R. C., Mayer R. E. E-Learning and the Science of Instruction: Proven Guidelines for Consumers and Designers of Multimedia Learning. 4th ed. Hoboken: Wiley, 2016. 528 p.
9. Mishra P., Koehler M. J. Technological Pedagogical Content Knowledge: A Framework for Teacher Knowledge // Teachers College Record. 2006. Vol. 108. No. 6. P. 1017-1054.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №1(2)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzilimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.